

[T?hsil Nazirliyi](#) v? [1news.az](#) ?nformasiya Agentliyinin “U?ur formulu” layih?si davam edir.

“[2007-2015-ci ill?rd? Az?rbaycan g?ncl?rinin xaricd? t?hsili üzr? Dövl?t Proqram?](#)” t?qaüdçül?rini tan?dan “U?ur formulu” layih?sinin bud?f?ki qona?? ?amil Mustafayevdir.

?amil Mustafayev 1993-cü ild? G?nc? ??h?rind? anadan olub.?btidai t?hsilini 4. nömr?li tam orta m?kt?bd?, ümumi orta v? tam orta t?hsilini is? G?nc? Öz?l Türk Liseyind? al?b. Tam orta t?hsilini ba?a vurduqdan sonra 2010-cu ild? Bolqar?standa yerl???n Amerikan Universitetin? q?bul olunub v? orada kompüter elml?ri v? ?nformasiya sisteml?ri üzr? ikili ixtisasla bakalavr pill?sini bitirib.

B? Bakalavr t?hsilinin bir semestrini mübadil?r proqram? il? AB?n? Vermont Universitetind? keçirib. Haz?rda “[2007-2015-ci ill?rd? Az?rbaycan g?ncl?rinin xaricd? t?hsili üzr? Dövl?t Proqram?](#)” ç?rçiv?sind? Niderland Krall?n?n Eyndhoven Texnologiya Universitetind? (TU/e) biznes ?nformasiya sisteml?ri üzr? magistratura t?hsili al?r, sonuncu kurs t?l?b?siddir.

- Orta m?kt?b ill?rind? u?urlar?n?z. Daha çox hans? f?nl?r? maraq göst?rirdiniz?

- Orta m?kt?bd? ?sas?n riyaziyyat, kimya v? ingilis dili f?nl?rin? maraq göst?rirdim. IX v? X sinifl?rd? kimya v? ingilis dili üzr? ??h?r birinciliyinin qalibi olmu?am. ?lk mü?lliml?rimi çox göz?l xat?rlay?ram v? fürs?t dü?dükc? onlar? ziyar?t edir?m. Mü?lliml?rim?n?m t?hsilimd? böyük pay sahibidir?r. v? onlar? unutmaq günah olard?. Bu gün? kimi qazand???m bütün nailiyy?t?l?r? gör? öz sah?l?rind? güclü savada malik olan mü?lliml?rim? borcluyam.

- Sizd? ixtisas?n?za maraq nec? v? n? vaxtdan yarand??

- Orta m?kt?bd? kimya olimpiadas?nda müt?madi i?tirak etdiyim üçün kimyaç? olma?? dü?ünürdüm. Bundan ?lav?, t?hsilimi xaricd? davam etdirm?k ist?yirdim. Ancaq 2010-cu ild? Amerikan Universitetin? daxil olduqda bu iki ist?jst?yimin birind?n? keçm?li idim, ?ncünki h?min universitetd? kimya ixtisas? mövcud deyildi. U?aql?qd? da?dig?r mara??m kompüterl?r? idi v? bel?c? kompüter elml?ri üzr? t?hsil alma?? q?rara ald?m.

- Xaricd? t?hsil alma?a nec? q?rar verdiniz?

- M?kt?bd? g?ngilis? dilin? amara??m? böyük idil? M?kt?bd?n? sonra is? dil kurslar?na gedirdim. IX sinifd?n? is? xaricd? t?hsil? maraqlanma?a ba?lad?m. Orada müxt?if ixtisaslar üzr? t?hsil alan az?rbaycanl? t?l?b?l?r tapd?m v? on onlarla müt?madi dan??ma? a ba?lad?m. Bel?c? bu ist?kl? dahi dayböyüdü v? 2010-cu ild? xaricd? t?hsil alma?a yolland?m. Q?bul is?n?d?ald?qda, aç???, valideynl?rim çox t?r?ddüd edirdi. Yad?v? uzaq ölk?, f?rq?im?d?niy?t? sosial orortam?n? maliyy?. Ancaq xaricd? t?hsil alma?m?n? g?l?c?yim üçün n? q?d?n?ön?ml? oldu?unu valideynl?rim? izah etdikd?n sonra raz?la?d?lar. Bu müdd?t ?rzind? ingilis dili mü?llimim v? ail? üzvl?rim ?sas d?st?kçil?rim idi.

- Dövl?t Proqram?na q?bul olunman?z x?b?rini nec? qar??lad?n?z?

- Dövl?t Proqram?na q?bul olma??m? böyük sevinci? qar??lad?m. Niderlandda t?hsil x?rcinin yüks?k oldu?unu n?n?z?r? alsaq t?qaüdsüz orada t?hsil alma?m? qeyri-mümkün idi. Dövl?timin g?ncl?r üçün bel?imkan yaratmas? mük?mm?l add?md?r. Bu proqram?n müsb?t t?r?fl?ri çoxdur. Birincisi, güclü müt?x?ssis olma?a savad? v? qabiliy?ti olsun, maliyy? imkan? olmayan g?ncl?r üçün?la fürs?t?kincisi, Az?rbaycan g?nc? ölk?oldu?u üçün b?zi ixtisaslar yeyeni-yenikinki?af etm?y?ba?lay?r, ancaq Avropa v? Amerika t?hsilsistemind? butixtisaslar çox inki?af edilebil?r. ixtisaslara ?sas?nt? texnologiya il?ba?l?i?olansah?l?raiddir. Buna gör? d? Dövl?t Proqram? bu ixtisasları üzr? xaricd? t?hsil al?bt?crüb? toplamaq üçün mühüm bir proqramdır. Üçüncüsü, bu proqram vasit?sil? ?cn?bi ölk?d? t?hsil alark?n? oran?n?n yax?? t?crüb?l?rin? götürüb g?l?c?kd? Az?rbaycanda t?binq etm?k mümkündür. Dördüncüsü is? ümumilikd? xaricd? t?hsil insan?n öz inki?af? üçün müsb?t hald?r.

- T?hsilimizd? ged?n son prosesl?r? münasib?tiniz nec?dir?

- T?hsilimizd? ged?n son prosesl?ri yax?ndan izl?yir?m. Xaricd? t?hsil alan güclü müt?x?ssisl?rin Az?rbaycan universiteti?rin? c?lbedilm?si müsb?t hald?r. H?mcinin m?kt?bl?r üçün müt?madi olaraq yenilikl?rint?tbiq olunmas? /Az?rbaycan ng?l?c?yi üçün çox ön?mlidir. Ali?m?kt?bl?rimiz? g?ldikd? is? ist?rdim diplomi?i yazan?l?i?b?l?r?i?bir?i? ?irk?tl?rd?yazs?nlar. Bunun üçün is? universitetin?ayr?-ayr? ixtisaslar üzr? müxt?if?irk?tl?rl? s?x?laq?l?ri mövcud

ol olmal?d? M?ş?l?n, bizim universitetd? 10 t?l?b?d?n 9-u ist?r bakalavr, ist?rs? d? magistr?pill?si üzr? diplom i?ini ?irk?td? yaz?r. Bu, bütün t?r?fl?r üçün s?m?r?lidir. ?irk?t pulsuz v? ya kiçik pul müqabilind?, t?l?b?vasit?sil?h?r hans? mövzu bar?d? sual?na cavab tapa v? ya üzli??diyi ç?tinliyi aradan qald?ra bilin. Universitet m?zun etdiyi t?l?b?nin real i?? t?crüb?sin? malik olma??na v?sil? olur v? dünyaya öz töhf?sini vermi? olur. T?l?b? is? bunun müqabilind? h?m t?hsilin?? d?st?k üçün mü?yy?n m?bl?d? pul qazan?r, h?m real i? t?crüb?sin? malik olur, h?m d? diplom i?ini bitirdikd?n sonra h?min ?irk?td? qal?b i?l?m?k ?ans? ?ld? edir.

- T?I?b? h?yat?n?z nec? keçir? Mütali?y? münasib?tiniz?

- F?T?l?b?h?yat?m?t?k?t?hsil almaqdan ibar?t?deyils. Asud?avaxt?m? futbol oynamaqla, dostlar?mla birg? g?zm?kl?, az?rbaycanlı?lar?n topla?d??? müxt?lif t?dbirl?r? qat?lmaqla, Az?rbaycan?n mühüm dövl?t bayramlar? v? xüsusi günl?ri il? ba?l? universitetd? t?dbirl?r? t?kil etm?kl? keçirir?m. Bundan ba?qa, Avropada futbol üzr? Az?rbaycan milli komanda v? klublar?n? d?st?kl?y?n azarke? qrupunun (Milli D?st?) h?mt?siscisi kimi müt?madi olaraq idmanç?lar?m?za d?st?k oluruq. Mütali?y? münasib?tim yax??d?r. Kitab oxumasam da, ?sas?n onlaysın mütali?il? m???ul oluram. ?xtisas?ma aidiyenilikl?ri müxt?lif onlaysın portallardan oxuyuram. H?mçinin dünya siyas?tin? mara??m oldu?u üçün tez-tez bununla ba?l? x?b?rl?ri oxuyuram.

- Niderland t?hsil sisteminin üstünlükl?ri bar?d? n? dey? bil?rsiniz?

- Niderland t?hsil sisteminin bir çox üstünlük?ri var. Niderland universitet?rinin ist?nil?n pill?üzr? diplomu dig?r universitet?rin diplomu il? ekvivalent say?l?r. Y?ni, Eindhoven Texnologiya Universitetind? bakalavr pill?si üzr? m?zun olan??xsl? Delft Texnologiya Universitetinin? eyni pill?v? eyni ixtisas üzr? m?zun olan??xs b?rab?r savada malik oldu?n kimi? q?bul edilir. Buna gör? d? magistratura v? ya PhD pill?si üzr? ist?nil?n Niderland universitetin? imtahans?z? q?bul ola bilir. N?z?ri bilikl? yana?? praktik biliy?d? çox üstünlük verilir. Dem?k olar ki, bütün mühazir?l?rd? ?naz? bir qrup layih?si olur v? bu layih? mövcud?irk?tin real m?lumatlar?na ?saslan?r. Bunun is? t?crüb? bax?m?ndan g?l?c?kd? t?l?b?nin h?r hans? ?irk?td? i?l?m?sin? müsb?t t?siri var. Oxudu?um ali t?hsil mü?ssis?si Niderland?n 2?n güclü texnologiya universitetind?n biridir. Müh?ndislik v? IT üzr? düny?n top 100-lüyün? daxil olan bu universitet g?l?c?yin? n pe??kar müt?x?ssis?rini yet?dirm?kl? m???uldur. Ali m?kt?b 2016-c? ilin n?tic?l?rin? ?sas?n, universitet? ?irk?t? laq?l?ri n?tic?sind? haz?rlanan t?dqiqatlar?n say?na gör? Harvard Universitetini d? qabaqlayaraq dünyada 1-ci yeyer?laq? görü?lüb. Burada d?rs dey?n?n m?h? hurriyaziyyatç? alimi?rd?n biri Edsger Deykstra olub. ?xtisas?m? is? biznes informasiya sisteml?ridir (B?S). Bu ixtisas kompüter elml?ri v? s?naye müh?ndisliyi kafedralar?n?n birg? t?sis etdiyi bir ixtisasdır. Bu ixtisasda daha çox informasiya sisteml?rind?n istifad? edil?r?k biznes prosesl?rinin t??kili, t?hlili v? optimalla?d?r?lmas? öyr?dilir. Bu program?n 2 illik olmas? is? ?lav? üstünlükdür, çünkü bu pe??y? tam yiy?l?nm?k üçün yet?rl? q?d?ravaxt imkan? olur. Seçdiyim ixtisas?n?n ön?mli c?h?tl?rind?n biri is? ist?nil?n biznes prosesinin optimalla?d?r?lmas?d?r? Sirre deyil, ki, ist?r?dövl?t? ist?rs? d? öz?l?irk?tl?rd? h?m maliyy?h?m d?m?liyyatlar?n?n apar?lmas? istiqam?tind? optimalla?d?rmaya ehtiyac var..

-Universitetd? mü?llim-t?l?b? münasib?tł?ri nec? qurulub?

-<Oxudu?um universitetd?mü?llim-t?l?b? münasib?tl?rid?rs zaman?interaktiv.colur.TT?l?b? ist?nil?n zaman mü?llimi dayand?r?b sual ver? bil?r. Bundan ba?qa b?zi vaxtlarda d?rsi, qrupun bir t?l?b?si keçir. Bunun üstün c?h?ti is? is? h?min mövzunu dig?r t?l?b? yolda??n?n prizmas?ndan d?nl?yib daha asan qavramaqd?reg?Yegan? problem mü? mü?llim?rd?n d?rsd?n k?nar yard?ma ehtiyac olduqda bir çox zaman m???uh olmalar? v? t?l?b?y? vaxt? ay?ra bilm?m?ri dir? M?s?l?n, Az?rbaycanda bu probleml? heç vaxt qar??la?mam??am. T??ssüfl?r olsun ki, burada bel? hall tez-tez ba? verir. S?b?b? kim? is? mü?llim?rin dig?r t?dqiqat i?l?ri il? m???ul olmas?n? göst?rirl?r.

-Universitetd? mühazir? v? imtahan sessiyas? nec? t??kil olunur?

- Universitetd? mühazir? l?rd? dig?n universitetl?rd? oldu? u kimi standart t??kil olunur? sas?n? slayd? t?qdimatlar?ndan istifad? ed?r? k?t?l?b?l?r? d?rsi ba?a sal?rlar. B?zi hallarda h?ft?nin 11 d?rs g?n? ?vv?lki d?rs g?n?nd? keçil?n d?rsin ki?ik imtahan? t??kil olunur. Bel? olan halda t?l?b? h?r mövzunu müt?madi oxuyur v? son ana saxlam?r. ?mtahanlara n?zar?t? çox ciddi ??kild? olur. Telefonlar?n? çantan?n?j?n? qoyulmas? t?l?b? olunur. N?zar?t?l?s? ?sas?n?ya?l?i?siz ?xsl?r c?lb olunur ki, bu da ?m?k qabiliyy?tini itirmi? v?t?nda?lara ?lav? pul qazand?rmaq m?qs?di da??y?r.

- Xaricd? t?hsilin hans? üstünlük!rini qeyd ed? bil?rsiniz? T?l?b?l?r üçün hans? imkanlar var?

- Xaricd? t?hsilin-üstünlük?ri çördür. Xaricd? t?hsil t?l?b?nin dünyagörü?ünü art?r?r?yad ölk?d? s?rb?st

ya?amaq t?crüb?si qazand?r?r, yeni m?d?niyy?t! öyr?nm?k, ingilis dilini inki?af etdirm?k v? müxt?lif f?rqli t?crüb?!?r qa?qazanmaq?ans?ayarad?n?H?mçinin h?r ölk?nin öz ixtisasla?m?sa?sa?si var v?sol?sa?ür?güclü müt?x?ssisl?r yeti?dirirl?r. ?g?r bir t?l?b?nin mü?yy?n ixtisas üzr? xaricd? oxumaq arzusu varsa, mütl?q o ixtisas üzr? güclü inki?af? olan ölk?v?onun universitetini seçm?k laz?md?r. Büyük universitet?rin çox böyük kompaslar?olur ki, bu dat?l?b?i?r?r? d?rsd?n k?nar özünü inki?af etdirm?k üçün ?lav? imkanları yarad?r. M?s?l?n, universitetin bir çox idman növl?ri üçün bir ne?neç?emeydanças?, z?y?zg?c?l?k hovuzu v? idman zallar?olur. Az?rbaycanda oldu?unkim?xarici universitet?rd?d? t?l?b?i?r?r müxt?lif elmi t?dqiqatlar is? yeni innovativ m?hsulun yaranmas?na g?ti?rib ç?xar?r ki, bu da h?m universitet, h?m mü?llim, h?m t?l?b?, h?m d? b??riyy?t üçün h?rt?r?fli xeyirdir.

- Xaricd? t?hsil sizin ümidi?rinizi do?ruldu mu? Q?na?tl?riniz nec?dir?

- DÜ?ünür?m?ki,xaricd? t?hsil m?nim ümidi?rimi do?ruldu. T?bii,ki tamdo?rultmas? üçün t?hsilimi bitirib ixtisas?m? üzr? yax??i?yeri tapmaq ön?mlidir. Ancaq dü?ünür?m?ki,yax??müt?x?ssis üçün i?yeri tapmaq heç d? ç?tim deyil. Yet?r ki, universiteti bitir?n m?zun ixtisas? üzr? pe?kar müt?x?ssis olsun v? i?l?m?k h?v?si olsun.

- Bir Bir?nc? olaraq Az?rbaycan?de Niderlandda t?bli?ed? bilirsinizmi? Az?rbaycanla?ba?l? hans? t?dbirl?riniz olub?

- Az?b?Az?rbaycan diasporas? il? s?x?laq?l?rim?var. Müt?madi olaraq ist?rs?firlik? ist?rs?ad? diaspora t??kilatlar?n?n keçirdikl?ri ön?mlisi t?dbirl?r?atqat?l?r?q? t??kilind? köm?k edirik. Bir çox yen?l?g?l?n?t?l?b?i?r?r? üçün uy?unla?ma müdd?tin? ehtiyac oldu?undan onlarla?laq? saxlamaq b?zi vaxtlarda ç?tin olun v? ?laq? yarand??? zaman?i is? t?hsilinin bitm?sin?çox az zaman qald???n?m? ahid?edirik. Buna gör?d? ,t?l?b?i?r?r?olaraq çal???r?q?ki,bütün unive?universitet?rd?z?n?az??1 t?l?b?i?r?müt?mad?i?laq?d? olaqev? yenibaz?rbaycan? t?l?b?i?r?g?dikd? ,onlar? Az?Az?rbaycan?n?t?bli?in?c?lb?ded?k? DÜ?ünür?m?ki,zAz?rbaycan?yet?rinc? t?bli?ed?biliriks?st?r t?hsilimiz? ,ist?rm?d?niyy?timizl?, ist?rs? d? bayram günl?rind? keçirdiyimiz müxt?lif t?dbirl?rl?.

20 Yanvar v? Xocal? soyq?r?m? qurbanlar?n?n xatir?sinin an?m? günl?rind? sas?n? diasporan?n t??kil etdiyi t?dbirl?r? qat?l?r?q. Keç?n ilin aprel ay?nda erm?nil?r t?r?find?n Az?rbaycan?n c?bh? bölg?l?rind? ya?ayan v?t?nda?lar?m?za qarqar?olant?xribatla ba?l? .Haaqadar yerl???n?erm?nifis?firliyi önd?nsaksiyada?i?tirak etdik. Aksiyaya Niderland Kr?Kral? ??n?n müxt?lif universitet?rind?n?50-y?ayax?n? t?l?b?i?r?d?atqat?lm??d? Bayram?günl?ri?l?i?laq?dar t?dbirl?r? g?ld?g?dikd? ,is?ç keç?n ilin 28 may tarixind? Eyndhoven Texnologiya Universitetind? 2lt?dbirl?keçirdik. Universitetin kitabxanas?n?n?giri?ind? Az?rbaycan?n?m?d?niyy?tin?tarixini?co?rafiyas?n?n?xalçalar?n?n?flora v?faunas?n?, h?qiq?tl?rini v?dig?r?m?ühüm?c?h?tl?rini?ks?etdir?n?kitabçalar?v?buklet?rd?n?ibar?t?stend?yerl??dirdik. Ümmü?ilikd? st?stend?yüks?k maraq?var?idi. Müxt?lif ölk?l?rd?n? t?l?b?i?r?stendimiz?yax?nla?bit?kitabçalar?götürürdül?r, usullar verildi?r.

-G?l?c?k planlar?n?z?

- G?l?c?k planlar?m? t?hsilimi bitirib, Az?rbaycan üçün güclü müt?x?ssis olmaq, h?m ölk?miz?, h?m d? b?b??riyy?t?xeyir?verm?kdir. T?bii ki, oldu?um?yerd?n?as?l?olmayaraq, Az?rbaycan?n?t?bli?ini?d? davam etdirm?k g?l?c?k planlar?ma daxildir.